

YÖNETMELİK

Çevre ve Orman Bakanlığından:

**MADENCİLİK FAALİYETLERİ İLE BOZULAN ARAZİLERİN DOĞAYA
YENİDEN KAZANDIRILMASI YÖNETMELİĞİ****BİRİNCİ BÖLÜM****Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar****Amaç**

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, orman sayılan alanlar dışındaki madencilik faaliyetleri, malzeme ve toprak temini için arazide yapılan kazılar, dökümler ve doğaya bırakılan atıklarla bozulan doğal yapının, doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, orman sayılan alanlar dışındaki maden işletmeleri kazı faaliyetleri ile bozulan alanlar, araziye bırakılmış olan dekapaj atık ve artıklarının çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi ve bozulan arazinin doğaya yeniden kazandırılması çalışmalarını ile ilgili idari, hukuki ve teknik esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun Ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Arazinin yeniden düzenlenmesi: Faaliyetler sonucu oluşan boşlukların yeniden düzenlenmesi, tesviyesi ve faaliyet sonrası kullanım için hazırlanmasını,
- b) Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,
- c) Basamak/kademe: Büyük kot farkı bulunan güvensiz kayaç yüzeyleri veya yüksek eğimli alanlarda yüzey güvenliği ve ulaşım kolaylığını sağlamak amacı ile kazı yapılarak oluşturulan düzenli yatay ve düşey yüzeyleri,
- ç) Çevresel etki değerlendirmesi: Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları,
- d) Doğaya yeniden kazandırma: İşletme faaliyetleri nedeniyle bozulan sahaların geriye düzenlenmesi, duraylılığı sağlama, düzeltme, üst toprağı serme, tohum ekme, fidan dikme, arazi yapısı uygun yerlerde rekreasyon alanları oluşturulması, bitkilendirme ve ağaçlandırma işlemlerinin tümünü içeren süreci,
- e) Döküm: Kazı sonucu araziden çıkan her türlü katı atık malzemenin projesine uygun olarak araziye bırakılmasını,
- f) Duraylılık: Bir malzeme kütlelerinin veya bir yapının maruz kaldığı gerilimin kalkmasıyla, dönüşümsüz önemli bir deformasyona veya harekete maruz kalmaksızın, uygulanan gerilime uzun süre dayanabilmesi koşulunu,
- g) Erozyon: Bozulmuş, ufalanmış olan yerkabuğu malzemelerinin su ve rüzgârın etkisiyle bir yerden başka yere taşınmasını,
- ğ) Faaliyet alanı: Faaliyete bağlı olarak kazı, döküm veya depolama amacı ile kullanılması izne bağlanmış ve üzerinde Doğaya Yeniden Kazandırma projesi uygulanacak alanı,
- h) İşletme: Madencilik, kazı, döküm ve düzenleme çalışmalarının yapıldığı iş yerini,
- ı) İşletmeci: İşletme çalışmalarını mal sahibi ya da yüklenici olarak yürüten, ruhsat ya da izin veren idari merciye karşı sorumlu olan ve yapılacak düzenleme çalışmalarını yapmakla yükümlü gerçek ya da tüzel kişiyi,
- i) İzleme: İşletme faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılması ve iyileştirilmesi sırasında, atık barajlarının, atık harmanlarının, çevredeki su, toprak ve hava kalitesini, arazideki erozyon, sedimantasyon ve duraylılığın ve bitkilerin gelişiminin niteliksel ve niceliksel olarak izlenmesi, periyodik aralıklarla denetlenmesi ve yapılan işlerin tutanaklarla belirlenmesini,
- j) Jeolojik risk: İşletme faaliyetleri sonucu zeminde meydana gelen heyelan, kaya düşmesi, yamaç sellenmesi, çığ düşmesi olaylarının oluşturacağı zararları,
- k) Kapatma veya ocakların kapatılması: İşletme sahasında cevherin tüketilmesi ile işletmecinin doğaya yeniden kazandırma faaliyetlerini de sonlandırıp sahayı kapatmasını,
- l) Kazı: Projelerin gerçekleştirilmesi sırasında arazide yapılan ve doğal malzemenin yer değiştirilmesi ile sonuçlanan çalışmaların tümünü,

m) Maden: Yer kabuğunu oluşturan jeolojik birimlerin içerisinde bulunan ve ekonomik yönden değer taşıyan mineral ve elementleri,

n) Madencilik ve diğer kazı faaliyetleri: Taş ve maden ocağı kazı faaliyetleri, patlatma, kazı, kırma, kuru veya sulu eleme ve öğütme gibi fiziksel işlemler veya bu işlemlere ilaveten kimyasal işlemler kullanılarak yapılan cevher hazırlama ve zenginleştirme uygulamaları sonrasında, toprak ve kayalar içindeki ekonomik değerli malzemeleri elde etmek amacıyla yapılan çalışmalar ve büyük mühendislik yapıları kurmak için yapılan kazı faaliyetlerini,

o) Ocak: Belirli bir projeye göre yer üstü veya yeraltı maden işletmesinin yapıldığı yeri,

ö) Tasman: Madencilik faaliyetleri sebebiyle yeraltında oluşan boşluklardan dolayı, üst formasyonların oturması sonucu yeryüzünde meydana gelen çöküntüleri,

p) Taşocağı: Bina, yol ve benzeri diğer yapı işlerinde kullanılan malzemelerin ve endüstriyel hammaddelerin çıkarıldığı, 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa tabi küçük çaptaki açık işletmeleri,

r) Üst toprak: Yüzeyledeki veya yüzeyle yakın (0-20 cm) olan verimli toprak tabakasını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Doğaya yeniden kazandırma yükümlülüğü

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren faaliyetlerde, işletmeci tarafından çalışmalara başlanmadan önce, bozulan doğal yapının yeniden düzenlenmesi, doğal dengenin kurulması ve alanın yeniden insanların ya da diğer canlıların güvenle yararlanabileceği hale getirmesini sağlayacak biçimde Doğaya Yeniden Kazandırma Planı hazırlanır.

(2) Bir faaliyet sırasında doğaya yeniden kazandırma çalışması yapılacak alanın kullanım öncesi dönemde çorak, verimsiz ve benzeri olumsuz nitelikler taşıyor olması, alanın doğaya yeniden kazandırılması amacı ile yapılan proje çalışmalarını ve uygulamasını olumsuz yönlendirici bir gerekçe olarak gösterilemez. Doğaya Yeniden Kazandırma Planı çalışmalarında, son arazi düzenlemesi için sahanın mümkün olduğu kadar faaliyet öncesindeki ekolojik durumuna ve eşyükseltilerine ulaştırılması hedeflenmelidir.

(3) 16/12/2003 tarihli ve 25318 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-I kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan faaliyet sahipleri çevresel etki değerlendirmesine tabi projeler için çevresel etki değerlendirmesi raporunun eki olarak bu Yönetmelik ekinde yer alan Ek-I Doğaya Yeniden Kazandırma Planını ve bu planı aynen uygulayacağını gösterir noter tasdikli taahhüdü ilgili idari mercilere sunmak ve projelerini verilen kararlara göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

(4) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-II’ye tabi projelerin faaliyet sahipleri için Proje Tanıtım Dosyasının eki olarak bu Yönetmelik ekindeki Ek-I’de formatı verilen Doğaya Yeniden Kazandırma Planını hazırlamak, bu planı aynen uygulayacağını gösterir noter tasdikli taahhüdü ilgili idari mercilere sunmak ve projelerini verilen plan ve taahhütlere göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

(5) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümleri gereği değerlendirilerek Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı verilen faaliyet sahipleri ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamı dışındaki faaliyet sahipleri bu Yönetmelik ekinde yer alan Ek-I Doğaya Yeniden Kazandırma Planını ve bu planın aynen uygulanacağını gösterir noter tasdikli taahhüdü ilgili il çevre ve orman müdürlüğüne sunmak ve projelerini verilen plan ve taahhütlere göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

Doğaya yeniden kazandırma planının incelenmesi ve onaylanması

MADDE 6 – (1) Faaliyet sahibince hazırlanacak Doğaya Yeniden Kazandırma Planı, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ekinde ilgili idari mercilere sunulur. Doğaya Yeniden Kazandırma Planı ile ilgili inceleme, değerlendirme ve onaylama süreci Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ile birlikte Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin hükümleri çerçevesinde yürütülür.

Doğaya yeniden kazandırma planı hazırlayacaklarda aranacak şartlar

MADDE 7 – (1) Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlamaya yetkili kurum ve kuruluşlar aynı zamanda Doğaya Yeniden Kazandırma Planını da hazırlamaya yetkilidir.

Doğaya yeniden kazandırma amacı ile projelendirme ve yapım süresi

MADDE 8 – (1) Doğaya yeniden kazandırma çalışmaları işletme, kazı veya döküm çalışmaları ile birlikte eş zamanlı başlatılır, faaliyet süresince devam eder ve faaliyet alanının kapatılmasından sonra doğal hale getirilerek arazi terk edilir. Faaliyet alanı işletmeci tarafından terk edildiğinde; Doğaya Yeniden Kazandırma Planı doğrultusunda arazi düzenlenmiş, duraylılığı sağlanmış, kirlilikten arındırılmış, peyzaj çalışmaları yapılmış ve iyileştirilmiş olarak işleme kapatılır.

(2) Faaliyet sahibince faaliyet alanının tümü işletme faaliyeti tamamlandıktan sonraki iki yıl içinde, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-I Doğaya Yeniden Kazandırma Planı kapsamında faaliyet sonrası kullanımına uygun hale getirilir. Faaliyet sahibince doğaya yeniden kazandırma çalışmaları tamamen bitirildikten sonraki beş yıllık izleme süresi sonunda, Doğaya Yeniden Kazandırma Planında belirtilen koşulların sağlandığının ilgili il çevre ve orman müdürlüğünün denetiminde tespiti ile il çevre ve orman müdürlüğü tarafından faaliyet sahiplerine alanı terk etmesi için izin verilir.

Doğaya yeniden kazandırma planının aşamaları

MADDE 9 – (1) Doğaya Yeniden Kazandırma Planı aşağıdaki aşamalardan meydana gelir;

a) Faaliyet öncesi, faaliyet alanı ve çevresindeki flora, fauna tespiti, toprak, su, hava, doğal ve kültürel peyzaj değerleri, jeolojik koşulları, jeomorfolojik, hidrojeolojik, jeolojik risk, sosyo-ekonomik ve kültürel faktörler dikkate alınarak mevcut durumun ortaya konması,

b) Faaliyet sahasının fiziksel, kimyasal ve jeolojik duraylılığının sağlanması,

c) Faaliyet sahasının yeniden düzenlenmesi,

ç) Toprak, su ve hava yönetimi çalışmalarının gerçekleştirilmesi,

d) Peyzaj çalışmalarının gerçekleştirilmesi,

e) Faaliyet alanlarının iyileştirilmesi,

f) Faaliyet alanlarının kapatılması ve terk edilmesi,

g) İzleme ve denetim yöntemlerinin gerçekleştirilmesi.

Doğaya yeniden kazandırma planına ilişkin esaslar

MADDE 10 – (1) Madencilik ve diğer kazı faaliyetleri sonucunda bozulan alanların doğaya yeniden kazandırılması amacı ile yapılacak çalışmalara ilişkin esaslar:

a) Doğaya yeniden kazandırma çalışmaları için hazırlanan veya bu amaçla seçilen projenin uygulanması sonucunda ortaya çıkacak yapının veya oluşan yeni alanın kullanımında, yerel yönetim ve çevre koşullarına uyum sağlanır ve tüm canlılar için güvenli bir ortam oluşturulur.

b) Madencilik faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan atıkların depolandığı alanlarda; depolanan malzemenin düzenlenmesi, duraylılığın sağlanması, peyzaj ve iyileştirme işlemleri tamamlanır. Bu depolama alanlarında doğaya yeniden kazandırma çalışmaları, doğal ya da gerekli tıraşlama veya dolgu ile şekillendirilmiş ortam ve malzeme üzerinde yapılır.

c) Şev açıları, kademe ve basamak boyutları uzun-süreli duraylılık dikkate alınarak hesaplanır. Tasarım hesapları, güvenlik katsayısı dikkate alınarak yapılır ve belirlenen şev açıları ve geometrisi, teknik sınır değerlerle uyumlu olur. Zorunlu olmadıkça bütün şev yüzeyleri, dayanma duvarı ile tutulmaksızın doğal hali ile duraylı olacak şekilde düzenlenir.

ç) Basamaklar arası şev açısı 30 dereceden büyük olamaz.

d) İnsanların dolaşımına açılan alanlarda 3 metreden yüksek kademe ve 5 metreden dar basamak bulunmaz. Tüm kademeler yeterli güvenlik önlemleri ile donatılmış ve birbirleri ile yaya olarak ulaşılır biçimde bağlantılandırılır.

e) Doğaya yeniden kazandırma çalışmaları yapılan alanın öncelikle jeolojik-jeoteknik etüt raporları hazırlatılarak arazi kullanım özellikleri belirlenir. Bu kapsamda işletme sonucu oluşturulacak yeni morfolojisi göz önüne alınarak jeolojik-jeoteknik parametrelere dayalı duraylılık ve/veya kinematik analizleri yapılarak jeolojik risklere karşı duraylılık sağlayıcı mühendislik önlemleri alınır.

f) Yeraltı işletmelerinin neden olduğu ya da olması beklenen tasman etki alanlarında, herhangi bir yapılaşmaya izin verilmez. Bu alanlarda çökmenin etkilerinin önemsenmeyecek boyutlara indiği uzmanlarca hazırlanacak jeolojik-jeoteknik etüt raporları ile saptandıktan sonra Afet İşleri Genel Müdürlüğünün onayı alınarak sınırlama kaldırılır.

g) Yeraltı işlemlerinin neden olabileceği ve jeolojik-jeoteknik etüt sonucunda jeolojik risk oluşturmadığı belirlenen yüzey yarıkları yaban hayatına zarar vermeyecek şekilde sürekli denetim altında bulundurulur.

ğ) Arazinin yeniden düzenlenmesi aşamasında, faaliyet sırasında oluşan boşluklardan doldurulabilecek alanlar jeolojik-jeoteknik etüt sonucunda uygunluğuna karar verilen malzeme ile doldurulur; doldurulan alanlar tesviye edilir. Bu aşamadan sonra, arazinin duraylılığı sağlanır ve peyzaj çalışmaları gerçekleştirilerek arazi faaliyet sonrası kullanım için hazırlanır.

h) Arazinin iyileştirilmesi aşamasında uygun olan sahalarda bitkilendirilir. Kısmen ya da tümü ile tarım alanı kazanma, ağaçlandırma veya benzeri türde bitki örtüsü ile kaplanması öngörülen projelerde, faaliyet alanı doğal yapısına uygun olan bitkilerin bulundurulması önerilir. Bu projelerde iyileştirilen veya taşınan toprağın su ve rüzgârla aşınma ve dağılmaya karşı gerekli önlemler alınır.

ı) Alan sınırlaması olmaksızın, stoklama amacı ile kullanılan alanlarda sürekli ya da geçici olarak bulundurulmuş pas veya cevherlerin tozlanmaları, su ve hava akımlarına bağlı olarak dağılması nedeniyle çevreyi etkilememeleri için işletmeciler tarafından alınacak önlemler Doğaya Yeniden Kazandırma Planları kapsamında belirtilir.

i) Doğaya yeniden kazandırma çalışmaları yapılan alanlarda yaptırılacak jeolojik-jeoteknik etütler kapsamında jeomorfolojik öğeler olan topoğrafik eğim, yamaç yönelimleri, yüzeysel doğal drenaj ağı, obruklar, çığ yatakları,

hidrolojik ve hidrojeolojik özellikler belirlenir ve bu veriler ışığında faaliyet alanı çevresi yüzeyden akan veya yağışlar sonrasında akması olası su akışı açısından yeterince güvenli hale getirilir. Yörenin en yoğun yağış koşullarında da su yolları, çevre doğal drenaj sistemi yeterli olacak şekilde planlanır ve alan çevresindeki su toplama ve akma kanalları, özellikle insanların sürekli bulunacağı ortamın, doğal yüzeyin alt kotlarında kalacak şekilde projelendirildiği düzenlemelerde, çukur alanın su baskınına uğraması olasılığına karşı yeterli önlemler alınır. En yoğun yağış akışı, yöre için elde edilebilen 15 dakikalık maksimum yağış üzerinden hesaplanır. Özellikle çukur yapıda olduğu için doğal drenaj olanağı bulunmayan alanlarda insanlar tarafından kullanılması öngörülen tesislerde yeterli su toplama kanalı, havuz ve su tahliye sistemi kurularak atılan suyun ulaşacağı ana su gideri ile bağlantısının sürekli açık olması sağlanır. Faaliyet sonrası arazi kullanımı kapsamında, süs ya da yüzme havuzu, gölet, balık çiftliği ve benzeri tesislerin planlanması durumunda ilgili yasal hükümler esas alınır. Özellikle kil ve killi malzemenin bulunduğu alanlarda göl yapımını öngören projelerde arazi oturma veya kaymalarına neden olmayacak gerekli teknik önlemler alınır.

j) Dik ve yüksek şevlerle çevrili geniş ve düzgün taban yüzeyleri bulunan taşocağı ve bu yöntemle çalışmış maden işletmesi alanlarının düzenlenmesinde, öncelikle işletme döneminden kalma patlatmalarla oluşmuş yarıklar için gerekli çalışmalar yapılır ve gereken önlemler alınır. Bu kapsamda gerektiğinde şev eğimlerinin azaltılması, basamak genişliklerinin de yeterince artırılması ile uzun süreli duraylılık açısından güvenli ortamın sağlanması zorunludur. Kullanımı sona ermiş ve doğaya yeniden kazandırma çalışmaları yapılmış taşocaklarının yeniden taşocağı olarak kullanılması halinde, yeni proje için hazırlanacak olan doğaya yeniden kazandırma çalışmaları eski sahanın etkilenen kısımlarının doğaya yeniden kazandırma çalışmalarını da kapsar.

k) Yüzeyden alt kotlara doğru daralarak gelişen çukur şeklindeki kazı alanlarının yeniden düzenlenmesi ve yapısal duraylılığının sağlanması projelerinde, oluşan çukurun şev duraylılığı kesin olarak sağlanmadıkça doğaya yeniden kazandırmayla ilgili diğer işlemlerden hiçbiri yapılamaz. Kayaçların türüne ve çukur derinliğine bağlı olarak ortaya çıkabilen taban yükselmesi veya yüzey oynamalarının saptanması durumunda, bu hareketliliğin kesin olarak durması sağlanıncaya kadar düzenli taban dolgusu yapılması veya hareketliliği önleyici başka bir önlem alınması zorunludur. Bu tür arazilerin düzenlenmesinde şev açıları ile kademe ve basamak boyutlandırmaları uygulanır değerlere göre yeniden ve yerinde belirlenir. Oluşan ocak çukurları Doğaya Yeniden Kazandırma Planı kapsamında su veya toprak ile doldurulabilir. Tamamen geriye doldurmanın teknik ve ekonomik olarak mümkün olmadığı durumlarda kısmen dolgu yapıldıktan sonra şevler uygun bir tasarıma göre boyutlandırılır ve ağaçlandırılır. Hareketli veya bu yönde potansiyeli olan araziler için ağaçlandırma öngören projeler öncelikli olarak değerlendirilmeye alınır.

l) Yığınların üst tabakaları ve maden hafriyat yerlerinin duvarları, suyun yerçekimi ile drenajına imkân verecek eğime sahip ve aynı zamanda su erozyonuna karşı korunmayı sağlayıcı şekilde biçimlendirilir.

m) Zayıf zeminlerde, monolitik ve moloz taş formasyonlarında, kumlu ve ince taneli formasyonlarda ve yığın harmanlarında şev açısı tasarım hesaplarıyla belirlenir. Yapılan analizler ve sonuçları Doğaya Yeniden Kazandırma Planında ayrıntılı olarak yer alır.

n) Duvarlarda, tarımsal amaçla yararlanılacağı düşünülen kesimlerde eğim % 15'ten fazla olmaz. 10 metreden yüksek duvarlarda her 6-10 metre yatay aralıkta saptırma hendeğine sahip olur. Bunlar yığınlara doğru % 5 - % 10 eğimindeki eşyükselti çizgilerine paralel olur.

o) Cevher stok sahalarında yangına, kundaklamaya veya kendiliğinden yanmaya karşı tedbir alınır.

Doğaya yeniden kazandırma planlarının sonuçlandırılması

MADDE 11 – (1) Doğaya Yeniden Kazandırma Planı faaliyet sahibince faaliyet alanında tüm işletme faaliyetleri tamamlandıktan sonraki iki yıl içinde son işlemler uygulanarak bitirilir. Doğaya Yeniden Kazandırma Planının, planına uygun olarak yapıldığı ve alanın faaliyet sonrası için öngörülen kullanım amacına uygun hale getirildiği, Mahalli Çevre Kurulunun onayı ile kesinlik kazanır.

(2) Faaliyetin kapatma işlemleri yerine getirildikten sonra faaliyet alanı planda öngörüldüğü şekli ile kullanıma açılır. Planına uygun olarak doğaya yeniden kazandırılan alan beş yıl müddetle amacına uygun olarak izlenir ve faaliyet sahibi tarafından terk edilir. Alanın kullanımı bir işletmeciye devredilmişse kullanımı işletmecinin sorumluluğunda olmak üzere, doğaya yeniden kazandırılmış şekli ile kullanılır ya da işletilir.

(3) Doğaya Yeniden Kazandırma Planı çalışmaları, planında öngörülen süreden önce, yeni bir işletmeciye devir olmaksızın herhangi bir şekilde sürekli olarak durdurulursa, durma nedenine bağlı olmaksızın, kazı veya döküm yapılan bozulmuş arazilerin doğaya kazandırılması işleri, işin önemi ve ivedilik durumuna göre masrafları faaliyet sahibi tarafından karşılanmak üzere Doğaya Yeniden Kazanım Planında belirlenen önlemler faaliyet sahibince yerine getirilir. Bu tür alanların denetimi amacıyla yapılacak numune alma ve analiz giderleri faaliyet sahibince karşılanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

İzleme ve denetim

MADDE 12 – (1) İşletmeci, Doğaya Yeniden Kazandırma Planı içindeki uygulama takvimine uygun olarak hazırlayacağı yıllık raporları ilgili il çevre ve orman müdürlüğüne sunar.

(2) İzleme raporlarında yanlış veya eksik bildirim saptanması durumunda, düzeltilmesi için işletmeciye bir defaya mahsus olmak üzere en çok iki aylık ek süre verilir. Bu süre sonunda ortaya çıkacak uyuşmazlıkların giderilmesine ilişkin Maden İşleri Genel Müdürlüğünün de görüşü alınır. Ayrıca işletmeye ek süre verilmez.

(3) Faaliyet sahibince faaliyet alanında tüm işletme faaliyetleri tamamlandıktan sonraki beş yıl süre ile Doğaya Yeniden Kazandırma Planı uygulanan alanlar ilgili il çevre ve orman müdürlüğünce izlemeye ve denetime tabi tutulur. Bu izleme ve denetim sürecinde faaliyet alanında herhangi bir çevresel sorununun ortaya çıktığının tespiti halinde, masrafları faaliyet sahibince karşılanmak üzere, bu sorunun giderilmesine yönelik il çevre ve orman müdürlüğünce Doğaya Yeniden Kazandırma Planında belirlenen önlemler faaliyet sahibince yerine getirilir. İzleme ve denetim faaliyetleri süresince numune alma ve analiz giderleri faaliyet sahibince karşılanır.

Yaptırım

MADDE 13 – (1) Doğaya yeniden kazandırma çalışmasına, faaliyetin başlaması ile birlikte başlanmaması veya doğaya yeniden kazandırma çalışmasının, faaliyet alanının kapatılması ve arazinin terk edilmesi aşamasında planda belirtilen hükümlere göre sonuçlandırılmaması ya da Doğaya Yeniden Kazandırma Planlarına ve taahhütlerine uygun olarak yapılmadığının il çevre ve orman müdürlüğünce tespit edilmesi durumunda ve bu Yönetmeliğe diğer aykırılıklar halinde 2872 sayılı Çevre Kanununda öngörülen idari yaptırımlar uygulanır.

Ruhsatın devredilmesi

MADDE 14 – (1) Ruhsatın devredilmesi veya aynı ruhsat ile farklı işletmecilerin çalışması durumunda, kazı ve döküm alanının doğaya yeniden kazandırma çalışmasına ilişkin verilen Doğaya Yeniden Kazandırma Planı yeni ruhsat veya faaliyet sahibi için de aynen geçerlidir.

Raporlama

MADDE 15 – (1) İl çevre ve orman müdürlüğü, faaliyet sahiplerince verilen Doğaya Yeniden Kazandırma Planlarının koordinatları ve planın gerçekleşme durumunu gösterir raporları her yıl Mart ayı sonuna kadar Bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

Haber verme yükümlülüğü

MADDE 16 – (1) Faaliyet sahipleri, Doğaya Yeniden Kazandırma Planı içerisinde yer alan taahhütlerini yerine getirememeleri veya faaliyetlerini süreli veya süresiz olarak durdurmaları halinde, ilgili il çevre ve orman müdürlüğüne derhal haber vermekle yükümlüdürler.

Geçiş sürecindeki yükümlülüklerin uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında halen faaliyette bulunanlar bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Yönetmelik ekinde yer alan Ek-I'de formatı verilen Doğaya Yeniden Kazandırma Planını hazırlamak, bu planı aynen uygulayacağını gösterir noter tasdikli taahhüt ile birlikte ilgili idari mercilere sunmak ve projelerini verilen plan ve taahhüde göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

İşletme izni almış faaliyet sahiplerinin yükümlülükleri

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında işletme iznini almış faaliyet sahipleri en geç bir yıl içinde, ilgili il çevre ve orman müdürlüğüne Doğaya Yeniden Kazandırma Planını vermek zorundadır. Verilen planın uygun bulunması durumunda en geç iki ay içinde işletmeciye bildirilir ve arazi çalışmaları sürdürülür. İl çevre ve orman müdürlüğünce bu Yönetmelik hükümlerine göre uygun bulunmayan plan veya diğer belgeler, en geç iki ay içinde gerekli düzenlemeler yapılarak yeniden il çevre ve orman müdürlüğüne sunulur.

Çevresel etki değerlendirmesi süreci devam eden faaliyet sahiplerinin yükümlülükleri

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Çevresel etki değerlendirmesi süreci devam eden faaliyet sahipleri süreç içinde bulunduğu aşamaya bakılmaksızın bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde bu Yönetmelik ekinde yer alan Ek-I'de formatı verilen Doğaya Yeniden Kazandırma Planını hazırlamak ve bu planı aynen uygulayacağını gösterir noter tasdikli taahhüt ile planı Bakanlığa sunmakla yükümlüdür. Bu plan ve taahhüt çevresel etki değerlendirmesi raporuyla birlikte Bakanlıkça değerlendirilir.

(2) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin ekinde yer alan Ek-II'ye tabi olup, proje tanıtım dosyası hazırlamış faaliyet sahipleri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde proje tanıtım dosyasının eki olarak bu Yönetmelik ekinde yer alan Ek-I'de formatı verilen Doğaya Yeniden Kazandırma Planını hazırlamak, bu planı aynen uygulayacağını gösterir noter tasdikli taahhüdü ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen plan ve taahhütlere göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

(3) Çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı verilmiş faaliyet sahipleri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde bu Yönetmelik ekinde yer alan Ek-I'de formatı verilen Doğaya Yeniden Kazandırma Planını hazırlamak ve bu planı aynen uygulayacağını gösterir noter tasdikli taahhüt ile planı il çevre ve orman müdürlüğüne vermekle yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

DOĞAYA YENİDEN KAZANDIRMA PLANI FORMATI

(1) Faaliyet Öncesi Mevcut Durum:

- a) Arazinin yeri.
- b) Sahanın durumu.
- c) Faaliyet sahası sınırlarını ve çevresini gösteren 1:5000 ölçekli topoğrafik harita (çevre arazi kullanımlarını da içerecektir).
- ç) Faaliyet sahasını ve doğaya yeniden kazandırılacak alanların, faaliyet sonrası kullanım senaryolarını gösteren 1:1000 ölçekli topoğrafik harita.
- d) 1:1000 ölçekli işletme haritası.
- e) Jeolojik durum.
- f) Hidrolojik ve hidrojeolojik özellikler.
- g) Örtü tabakası durumu.
- ğ) Üst ve alt toprak durumu.
- h) Flora, fauna ve lokal endemik türlerin belirlenmesi.
- ı) Meteorolojik özellikler.
- i) Arazi kullanımı ve altyapı durumu.
- j) Kültürel, tarihi ve arkeolojik varlıkların durumu.
- h) Sosyo-ekonomik durum.
- l) Sahadaki ses ve gürültü seviyeleri.
- m) Çevresel risk değerlendirmesi.
- n) Olası asit maden drenajının belirlenmesi.

(2) Sağlık ve Güvenlik:

- a) İşletme sahasına girişin çit ve engellerle sınırlandırılması.
- b) Atık barajları ile ilgili alınacak güvenlik önlemleri.
- c) Atıkların barajda depolanmasında alınacak güvenlik önlemleri.
- ç) Şevler ve yüksek duvarlarla ilgili alınacak güvenlik önlemleri.
- d) Hendek, ocak çukurları, yeraltı ocağı girişleri, tasman çukurları, döküm harmanları, pasalar, atık sahaları, depolama alanları ve benzeri gibi yerlerle ilgili alınacak güvenlik önlemleri.
- e) Binalarla ilgili alınacak güvenlik önlemleri.

(3) Faaliyet Sahasının Yeniden Düzenlenmesi:

Madencilik işletmeciliği, arazide yapılan diğer kazılar, dökümler ve doğaya bırakılan atıklar sonucunda bozulan doğal yapının doğaya yeniden kazandırılması sırasında Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliğinin 9. maddesinde belirtilen aşamalar izlenir.

- a) Korunması gereken üst toprak hakkında nitelik ve nicelik bilgileri, verimli üst toprağın kaybını en aza indirecek sıyırma teknikleri ve seçilen sıyırma tekniği, malzemenin taşınması, geçici olarak depolanması ve saklanması.
- b) Oluşturulan boşlukların ve kazı alanlarının yeniden doldurulması ve tesviyesi.
- c) Örtü ve atık yığınları, döküm harmanları, pasalar, atık sahaları ve depolama alanlarının tesviyesi.
- ç) Bozulan topografyanın morfolojik özelliklerinin dikkate alınarak duraylılığının sağlanması.
- d) Yeniden düzenlenen alanlara üst toprağın geri serilmesi.
- e) Kazı boşluklarının suyla doldurulması halinde su kirliliğinin önlenmesi ve su kalitesinin korunması.
- f) Dolgu yapılan alanlarda oluşan suyun denetimi.
- g) Sahanın, habitat oluşumuna uygun olarak hazırlanması, asit maden drenajının ölçümleri ve önlemlerinin alınması.

(4) Arazinin Duraylılığının Sağlanması:**a) Fiziksel Duraylılık:**

- 1) Şev duraylılığı (döküm harmanlarının ve pasa yığınlarının eğimleri ile taşocağı ve madencilik yapılmış alanlardaki şev açılarının belirlenmesi, şevlerin ve yüksek duvarların duraylılığının sağlanması).
- 2) Erozyon ve sedimantasyon kontrolü.
- 3) Tasman kontrolü.

b) Kimyasal Duraylılık:

- 1) Asitli su drenajı olasılığının belirlenmesi, oluşumunun önlenmesi ve kontrolü için yapılan çalışmalar.
- 2) Tehlikeli ve zararlı maddelerden arıtma ve nötralizasyon çalışmaları.

c) Biyolojik Duraylılık:

- 1) Minimal biyolojik iyileştirme.
- 2) Kapsamlı biyolojik iyileştirme.

(5) Toprak, Su ve Hava Yönetimi:

Faaliyet alanlarında;

a) Atıksuyun arıtılması, yüzey sularının kontrolü ve yeraltı sularının drenajı.

b) Atık barajlarının yönetimi (yükü çözümlü, ara çözümlü ve aşırı yağış taşkın havuzlarının doğaya kazandırılması).

c) Dere yatağı ve kıyıları ile doğal su akıntılarının düzenlenmesi.

ç) Yüzey ve yeraltı sularının kirliliğe karşı korunması.

d) Katı, sıvı ve gaz atıkların bertarafının tasarımı.

(6) Peyzaj Çalışmaları:

a) Estetik görünümün, halkın yerleşim bölgelerine ve doğal alanlara etkisinin belirlenmesi.

(7) Faaliyet Sahalarının İyileştirilmesi:

Bozulan tüm alanların (endemik türlerin çoğalmasını ve doğal seçimi teşvik etme amacıyla) geleceğe dönük kullanım planlaması çerçevesinde yeniden bitkilendirilmesi:

a) Arazinin bitkilendirme için hazırlanması.

b) Öncü bitkilerin tanımı ve türlerin seçimi metodları ve bunların etkilerinin incelenmesi.

c) Fidelerin yetiştirilmesi.

ç) Malçlama.

d) Gübreleme.

e) Bitkilerin nakli.

f) Tohum ekme ve fidan dikme.

g) Ağaçlandırma.

ğ) Zararlı ot kontrolü için gereken önlemlerin alınması.

(8) Faaliyet Alanlarının Kapatılması ve Terk Edilmesi:

a) Kirlenmiş alanların temizlenmesi.

b) Binaların yıkımı ve temel betonlarının sökülmesi veya farklı kullanımlara sunumu.

c) Ekipmanların sökülmesi ve kaldırılması.

ç) Altyapı sökülmesi ve temizliği (yollar, enerji ve boru hatları, demiryolları, servis ve depolama alanlarının kaldırılması).

d) Atıkların ve artıkların bertarafı.

e) Proje sınırını çizen engellerin kaldırılması.

(9) İzleme ve Denetim:

a) Faaliyet alanları ve çevresindeki toprak, yüzey suları, yeraltı suları, hava veya diğer ortamlarda meydana gelebilecek kirliliklerin ölçümü için uygulama programının hazırlanması.

b) Doğaya Yeniden Kazanım Planı kapsamında, hangi parametrelerin hangi aletlerle ve nasıl ölçüleceğinin belirlenmesi.

c) Ölçümlerin hangi kuruluş tarafından hangi sıklıkta yapılacağı belirlenmesi.

ç) Ölçüm sonuçlarıyla ilgili veritabanı oluşturulması.

d) Ölçümlerin değerlendirilerek ve sınır değerleri ile karşılaştırılarak raporlanması.

e) İzleme faaliyetlerinin denetiminin yapılması.

(10) Diğer Hususlar:

a) Doğaya yeniden kazandırılmış arazilerin kullanıcıları için öneriler.

b) Doğaya yeniden kazandırılmış arazilerin gelecekteki kullanımları amacıyla satışı, dağıtılması usullerinin araştırılması.

(11) Doğaya Yeniden Kazandırma Planı Uygulama Takvimi:

a) Doğaya Yeniden Kazandırma Planı çerçevesinde yapılacak çalışmalar için uygulama takvimi hazırlanması.